

**Информация относно
достъпа до процедурата
по предоставяне на
убежище**

Manuscript completed in April 2022

1st edition

Neither the European Union Agency for Asylum (EUAA) nor any person acting on behalf of the EUAA is responsible for the use that might be made of the information contained within this publication.

Print ISBN 978-92-9487-332-3 doi: 10.2847/72477 BZ-08-22-121-BG-C

PDF ISBN 978-92-9487-349-1 doi: 10.2847/582653 BZ-08-22-121-BG-N

© European Union Agency for Asylum (EUAA), 2022

Cover page photos: AlkeyPnferov, ©iStock, 2021; LukaTDB, ©iStock, 2021.

Reproduction is authorised provided the source is acknowledged. For any use or reproduction of photos or other material that is not under the EUAA copyright, permission must be sought directly from the copyright holders.

Съдържание

Какво означава „международна закрила“ („убежище“)?	3
Какви са стъпките на процедурата за предоставяне на убежище?	4
Какви са правата на кандидатите по време на процедурата за предоставяне на убежище?	8
Задължения.....	11
Последици при отказ на кандидата да сътрудничи на органите	13
Уведомете органите, когато	14

Какво означава „международна закрила“ („убежище“)?

Какво означава „международна закрила“ или „убежище“?

В Европа за понятието „убежище“ се използва терминът „международна закрила“.

Това е основно право да се търси убежище в друга държава, когато връщането в родината е опасно. Всички мъже, жени и деца имат право да живеят в безопасност и при зачитане на основните им свободи.

Статут на бежанец

Убежище може да бъде поискано при заплаха за живота или свободата поради:

- раса,
- националност (гражданство),
- религия,
- политически възгледи
- или принадлежност към определена група.

Субсидиарна закрила

Убежище може да бъде поискано също, когато е налице едно от следните обстоятелства:

- опасност от смъртно наказание или екзекуция или
- опасност от изтезания или друго нечовешко отнасяне, или
- напускане на държава, засегната от въоръжен конфликт, застрашаващ живота и сигурността на цивилното население.

Заплаха за живота или свободата е налице например в случай на:

- физическо или психическо насилие,
- малтретиране или наказание от страна на държавни органи,
- дискриминационни ограничения.

Обстоятелствата, които създават ситуация на опасност за вас, трябва да представляват тежко нарушение на вашите основни човешки права.

Всички подобни опасности могат да засягат по различен начин мъжете, жените и децата.

Тези опасности могат да бъдат предизвикани от държавата, от нейни служители или от други лица, които не са част от държавата или нейните органи.

Убежище може да бъде предоставено само когато държавата или други органи във вашата страна не са в състояние или не желаят да ви защитят от опасността, пред която сте изправени.

Какви са стъпките на процедурата за предоставяне на убежище?

Как мога да получа убежище?

След като уведомите органите, че търсите убежище, те ще ви дадат насоки относно **процедурата за предоставяне на убежище**. Тази процедура е процесът, в който се определя дали ще получите убежище или не. Това включва обстоен преглед на причините да напуснете вашата страна и на рисковете, пред които ще се изправите, ако се наложи да се върнете в нея.

След като бъде отправено искане за убежище, има няколко стъпки в процедурата.

Първо вашата молба трябва да бъде регистрирана.

Това означава следното:

- Ще бъдете помолени да представите всички ваши документи за самоличност.
- Вашите лични данни ще бъдат събрани и ще се съхраняват в националната система.
- Ще ви бъде направена снимка.
- Ще ви бъдат снети пръстови отпечатьци.
- Ще ви бъде поискана допълнителна информация за вас и вашето семейство, за пътуването му до Европа и за причините, поради които сте напуснали страната си и се страхувате да се завърнете там.
- От съображения за сигурност вашите вещи може да бъдат претърсени. В такъв случай това ще се извърши от лице от същия пол при зачитане на личното ви достойнство и неприкосновеност. Вашите лични вещи остават ваша собственост и ще ви бъдат върнати.
- Ще преминете през медицински преглед. Възможно е това да включи и карантиниране с цел предотвратяване на разпространението на болести и опазване на здравето на всички.

Тези процедури са стандартни за всеки и е ваше задължение да съдействате.

Цялата информация, която предоставите на органите ще остане **поверителна**. Това означава, че тя няма да бъде предоставяна другаде без ваше съгласие.

В Европейския съюз всеки може да поиска убежище **самостоятелно**. Дори да сте пристигнали със семейството си, може да кандидатствате за убежище самостоятелно. Може също така да кандидатствате заедно със семейството си. При разглеждането на молбата ще бъдат взети предвид всички причини за кандидатстването за убежище, посочени от вас и от членовете на семейството ви. Ако имате основателни причини да не желаете членовете на вашето семейство да знаят защо кандидатствате за убежище и свързаната с това информация, трябва да посочите това на органите по предоставяне на убежище.

Задължение за разглеждането на молбата има само една държава — членка на Европейския съюз

В Европа не можете да изберете държавата, в която да кандидатствате за убежище. Когато кандидатствате за убежище, се очаква да направите това възможно най-скоро в първата държава, в която пристигнете. Органите ще определят коя държава е отговорна за разглеждането на молбата ви. Това е познато като дъблинската процедура. Важно е да уведомите органите, ако член на вашето семейство се намира в Европа. Дъблинската процедура може да се използва за да ви събере с този член на семейството ви, ако те/той се намират в една от държавите, прилагащи тази процедура.

Преди приключване на процедурата не може да се преместите в друга държава по собствена инициатива. Ако направите това, ще бъдете върнати в държавата, отговорна за разглеждане на молбата ви.

Разглеждане на вашата молба

Ще бъдете поканени на **лично интервю**, на което ще бъдете помолени да изложите подробно причините, поради които искате убежище.

След личното интервю, ще бъде извършена оценка на вашата молба и ще бъдете уведомени за **решението**. Това означава, че органите ще ви съобщат дали ви е или не ви е предоставено убежище. Ще бъдете уведомени и за основанията за решението.

Ако молбата ви бъде отхвърлена и смятате, че е допусната грешка, то вие може **да обжалвате** решението.

Ще получите по-подробна информация за това на по-късен етап от процедурата, ако и когато това е необходимо за вашата молба.

Колко време трае процедурата по разглеждане?

Процедурата за предоставяне на убежище може да отнеме относително дълго време, тъй като органите проверяват цялата информация от вашата молба и вземат решение след това. Редовната процедура може да продължи между 6 и 21 месеца.

Процедурите и сроковете обаче могат да бъдат други, ако вашата молба се разглежда в рамките на специална процедура, напр. по ускорена процедура, процедура на границата или процедура за допустимост. Вашата молба може да се разглежда и с предимство. В тези случаи националните органи в областта на убежището ще ви предоставят конкретна информация.

Важно е да знаете, че този период на изчакване на решението понякога може да е труден в емоционално отношение.

В Европейския съюз всяко лице на възраст под 18 години се счита за **дете**. Висшият интерес и благосъстоянието на детето са първостепенно съображение във всички етапи на процедурата за предоставяне на убежище, за да са гарантирани неговата безопасност, благосъстояние, социално развитие и пр.

Как могат моите деца, които ме придружават, да получат убежище?

Ако пристигнете с деца, вие може да подадете само една молба за себе си и за децата си на възраст под 18 години. При определени обстоятелства вашите деца могат да кандидатстват за убежище самостоятелно. Обърнете се към националните органи за допълнителна информация.

Аз съм на възраст под 18 години, без родител или друг отговорен възрастен

Ако вие сте на възраст под 18 години и сами, без родител или друг отговорен възрастен, то вие сте **непридружено ненавършило пълнолетие лице**. Ако това се отнася за вас, уведомете националните органи и поискайте допълнителна подкрепа.

Какви са правата на кандидатите по време на процедурата за предоставяне на убежище?

Като кандидат за убежище можете да останете в държавата от ЕС, която разглежда молбата ви за убежище.

Подаването на такава молба ви дава право да се останете в тази държава до приключване на процедурата.

В зависимост от ситуацията ви, ще получите подслон, храна или пари за закупуване на храна, основна и належаща медицинска грижа и социално подпомагане. Националните органи ще ви предоставят допълнителна информация относно вашите права.

Може да поискате преводач.

Ако държавните органи общуват с вас на език, който не разбирате, вие може да поискате преводач. Тази услуга е безплатна за вас. Преводач, който говори език, който вие разбирате, ще присъства на вашето лично интервю.

Преводачът ви помага в общуването с държавните органи, но само по въпроси свързани с молбата ви за убежище. Преводачът е неутрален и спазва изисквания за поверителност, безпристрастен е, не споделя нищо от казаното от вас с никого, и няма влияние върху решението по молбата за убежище.

Уведомете незабавно държавните органи, ако не разбирате преводача. Можете също така да попитате за възможността да използвате свой преводач.

Винаги можете да задавате въпроси. Ваше право е да бъдете информирани.

Ако има неясноти относно правата и задълженията Ви като кандидат за убежище, процедурата, сроковете, текущия етап на разглеждане на молбата или други въпроси в тази връзка, можете да се свържете с органите и с Върховния комисар на ООН за бежанците (ВКБ ООН).

Ще получите допълнителна информация във връзка с процедурата за предоставяне на убежище и по конкретния случай.

Може да ползвате услугите на адвокат.

Адвокатът предоставя правна помощ, съвети и съдействие и ви представлява пред властите. Например адвокат може да окаже съдействие във връзка с молбата ви за убежище, процедурата за предоставяне на убежище, официалната комуникация и пр. Адвокатът е независим от държавните органи и е ваше право да се консултирате с адвокат.

Адвокат може да ви бъде осигурен безплатно. Обърнете се към националните органи за допълнителна информация.

Освен това винаги може да поискате от органите безплатна правна и процедурна информация. Неправителствени организации също могат да предоставят такава информация.

След като имате определен адвокат или правна помощ, или настъпят някакви промени в това отношение, уведомете властите за това (лична информация относно адвоката или подробности за промените), така че органите да могат да информират вашия адвокат за хода на молбата.

На всеки етап от процедурата за предоставяне на убежище може да осъществите връзка и да комуникирате с ВКБООН или техни партньорски организации.

ВКБООН защитава интересите на лица, търсещи убежище, и на бежанците. Също така предоставя правна помощ и съвети във връзка с добросъвестното и ефективно разглеждане на молбата.

Представител на ВКБООН може да присъства на интервюта, изслушвания по обжалвания или да представя писмени становища във връзка с молби за убежище.

Данни за връзка с ВКБООН и информация относно процедурата за предоставяне на убежище в зависимост от държавата, в която се намирате, могат да бъдат намерени на уебсайта на ВКБООН <https://help.unhcr.org/>

Може да поискате подкрепа, ако обмисляте доброволно връщане в своята страна.

Може да поискате подкрепа за доброволно връщане в своята държава по всяко време в хода на процедурата за предоставяне на убежище.

Ако желаете да оттеглите молбата си за международна закрила (убежище), трябва да се свържете с органите. При оттегляне на молбата вие губите правото на престой в качеството на лице, търсещо убежище.

За повече информация относно доброволното връщане и помощта, която може да получите, се свържете с органите.

Нужна ли Ви е специална подкрепа за преминаване през процедурата?

Ако имате някакви специфични потребности или сте преживели например психическо, физическо или сексуално насилие, или имате други затруднения като увреждане или тежко заболяване, трябва да уведомите за това органите по убежището. Те ще направят допълнителна оценка на положението Ви и при необходимост могат да бъдат въведени допълнителни гаранции и подкрепа. Това може да включва например предоставяне на допълнително време или назначаване на специализиран персонал при разглеждането на случая Ви. Можете също така да поискате да бъдете изслушани от служител и преводач от мъжки или женски пол, ако поради причините, заради които кандидатствате за убежище, би ви било трудно да се изразявате в пълнота.

Трябва да сътрудничите на органите.

Във ваш интерес е да сътрудничите на държавните органи, да поддържате връзка с тях, да се отзовавате на исканията и изпълнявате изискванията им, и да спазвате процедурните стъпки. Това позволява на органите да разгледат молбата ви по надлежен начин.

При поискване от органите вие трябва да се явите лично пред тях.

Може да ви бъдат определени часове за посещение във връзка с молбата.

Трябва да се явите на всички определени посещения, винаги когато бъдете призован от органите, чрез писмо или друго уведомление с посочени дата и час, за да може молбата ви да бъде надлежно разгледана. Явяването на посочената дата и час е задължително.

Казвайте истината. Това, което казвате е много важно за достоверността на вашата молба. Ето защо трябва да бъдете честни, да предоставяте пълна, точна и правилна информация за своята самоличност, семейство, държава на произход, причините, поради които сте напуснали родината си и защо не може да се върнете там.

Ако не знаете или не си спомняте нещо, посочете го ясно; не правете опити да си измисляте отговори.

Уведомявайте органите при всяка промяна в адреса и данните за връзка

Органите трябва да могат да се свързват с вас във връзка с молбата ви за убежище, напр. за да ви поканят за посещение или да ви уведомят за хода на молбата. Поради това е важно да разполагат с ваш точен настоящ адрес и данни за връзка, така че да могат да се свързват с вас по всяко време.

При промяна във вашия адрес, електронна поща или телефонен номер, е необходимо да уведомите органите във възможно най-кратък срок, като използвате подходящите средства за връзка. Свърете с властите дали трябва да изпратите новите си данни за връзка, напр. чрез препоръчано писмо, съдържащо новия адрес, или като попълните специален формуляр.

Не забравяйте, че не трябва да напускате или да правите опит да напуснете държавата от ЕС, която е отговорна за разглеждането на вашата молба. Ако бъдете настанени в център, не трябва да го напускате без необходимото разрешение докато молбата ви се разглежда.

Необходимо е да представите всички документи за обосноваване на вашата молба, в подкрепа във възможно най-голяма степен на казаното или декларираното от вас.

Това включва следното:

Документи за самоличност:

паспорт, лична карта, учебна лична карта, удостоверение за раждане, свидетелство за управление на МПС, удостоверение за брак, семейна книжка, военна книжка, всякакви доказателства за трудови правоотношения, удостоверения,

Документи във връзка с конкретни обстоятелства:

съдебни решения, заповеди за арест, доклади от полицейски разследвания, други документи от полицията или съдилища, заплашителни или предупредителни писма, статии във вестници (включително с посочване на конкретни имена), кръщелно свидетелство, карта за членство в политическа партия, снимки, публикации в социални медии, медицинска или психологическа документация и пр.

Не е необходимо да представяте документи, съдържащи обща информация за вашата страна. Органите за предоставяне на убежище са запознати с общото положение във вашата страна.

Важно е, когато е възможно, да представите документите в оригинал.

Не трябва да унищожавате или да изхвърляте документи за самоличност. Не трябва да избягвате да представите документ, имащ отношение към молбата. Не трябва да представяте документ, който е фалшив или подправен.

Ако не разполагате с документи, които да представите, трябва да обясните причините за това по време на интервюто. Ако е възможно, помолете ваши приятели или роднини да ви ги изпратят, при условие, че това няма да изложи тях или вас на опасност.

Последици при отказ на кандидата да сътрудничи на органите

Ако има основателни причини да не сте в състояние да изпълните някое от задълженията си, незабавно уведомете за това органите.

В противен случай, ако нарушите задълженията си, може да има различни последици. Вие също така рискувате да изгубите правата си като лице, търсещо убежище.

Вашата молба може да бъде сметена за оттеглена или изоставена.

Вашата процедура за предоставяне на убежище може да бъде прекратена и вие да изгубите статута си на кандидат за убежище в компетентната за разглеждането на молбата държава от ЕС с всички произтичащи от това права, ако държавните органи сметат, че вие вече не търсите закрила.

Това може да се случи например, ако напуснете държавата или центъра за настаняване без съответно разрешение или органите не могат да се свържат с вас.

Какво може да се отрази отрицателно върху молбата ви.

Ако предоставите подвеждаща информация във връзка с вашата самоличност или молба за убежище, или унищожите или фалшифицирате документи, това може да има отрицателно влияние върху оценката на молбата ви за убежище.

Уведомете органите, когато

Член на вашето семейство липсва

Ако търсите член (ове) на вашето семейство, уведомете органите. Те могат да помогнат за намирането му(им).

Имате нужда от специална медицинска помощ

Уведомете органите ако имате здравословни проблеми, ако сте бременна жена или ако в миналото сте били обект на насилие.

Може да ви бъде оказана медицинска помощ.

Може да подадете жалба във връзка с процедурата за предоставяне на убежище, ако смятате, че е налице някое от следните основания:

- Някое от вашите права е било нарушено.
- Нарушен е процедурения ред.
- Държавен орган се е отнесъл с вас по неуместен или неетичен начин.

Във ваш интерес е такива проблеми да бъдат поставени на вниманието възможно най-бързо. Жалбата не представлява обжалване на решението по вашата молба за убежище. Жалба може да бъде подадена преди да бъде взето решение по молбата ви за убежище.

Можете да подадете жалба:

- лично в канцелария на органа.
- писмено, по пощата или по електронната поща, евентуално чрез специален формуляр, на официалния пощенски адрес или електронна поща на органа.
- чрез адвокат, ако имате такъв.
- чрез ВКБООН.

Publications Office
of the European Union

